



BÜEFAD

# BARTIN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ

Uluslararası Hakemli Dergi

XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf  
Öğretmenliği Eğitimi  
Sempozyumu Özel Sayısı  
(21-23 Mayıs 2015, Bartın/TÜRKİYE)

*Special Issue on XIV. International  
Participation Symposium of  
Primary School Teacher Education  
(21-23 May, 2015 - Bartın, TURKEY)*

BARTIN UNIVERSITY  
JOURNAL  
OF FACULTY OF  
EDUCATION  
International Refereed Journal

ISSN 1308-7177



# BARTIN ÜNİVERSİTESİ EĞİTİM FAKÜLTESİ DERGİSİ

BARTIN UNIVERSITY JOURNAL OF FACULTY OF EDUCATION

ISSN:1308-7177

ULUSLARARASI HAKEMLİ DERGİ / INTERNATIONAL REFEREED JOURNAL

XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (21-23 Mayıs 2015) Özel Sayısı

Special Issue on XIV. International Participation Symposium of Primary School Teacher Education (21-23 May, 2015)

## **Sahibi**

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Adına  
Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ (Dekan)

## **Editör**

Yrd. Doç. Dr. Sedat BALLYEMEZ

## **Editör Yardımcısı**

Arş. Gör. Dr. Gamze YAVUZ KONOKMAN

## **Alan Editörleri**

Prof. Dr. Çetin SEMERCİ  
Doç. Dr. Necati HIRÇA  
Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ  
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK  
Yrd. Doç. Dr. Ayla ÇETİN DİNDAR  
Yrd. Doç. Dr. F. Gizem KARAOĞLAN YILMAZ  
Yrd. Doç. Dr. Gülsün ŞAHAN  
Yrd. Doç. Dr. Harun ER  
Yrd. Doç. Dr. Neslihan USTA  
Yrd. Doç. Dr. Sinem TARHAN  
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK  
Yrd. Doç. Dr. Süreyya GENÇ  
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA

## **Yabancı Dil Sorumlusu**

Yrd. Doç. Dr. Özge GÜN

## **Yayıma Hazırlık**

Arş. Gör. Arzu ÇEVİK  
Arş. Gör. Ömer KEMİKSİZ

## **Sekretarya**

Arş. Gör. Hasan Basri KANSIZOĞLU

## **Teknik Sorumlular**

Yrd. Doç. Dr. Ramazan YILMAZ  
Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI

## **İletişim**

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi  
74100 BARTIN – TÜRKİYE  
e-posta: buepad@bartin.edu.tr  
Tel: +90 378 223 54 59

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (BÜEFAD), yılda iki kez yayımlanan uluslararası hakemli bir dergidir. Yazıların sorumluluğu, yazarlarına aittir.

## **Owner**

On Behalf of Bartın University Faculty of Education  
Prof. Firdevs GUNES (Dean)

## **Editor**

Asst. Prof. Sedat BALLYEMEZ

## **Editor Assistant**

RA. Gamze YAVUZ KONOKMAN

## **Field Editors**

Prof. Cetin SEMERCI  
Assoc. Prof. Necati HIRCA  
Assoc. Prof. Nuriye SEMERCI  
Asst. Prof. Ayse Derya ISIK  
Asst. Prof. Ayla CETIN DINDAR  
Asst. Prof. F. Gizem KARAOGLAN YILMAZ  
Asst. Prof. Gulsun SAHAN  
Asst. Prof. Harun ER  
Asst. Prof. Neslihan USTA  
Asst. Prof. Sinem TARHAN  
Asst. Prof. Suleyman Erkam SULAK  
Asst. Prof. Sureyya GENC  
Asst. Prof. Yilmaz KARA

## **Foreign Language Specialist**

Asst. Prof. Ozge GUN

## **Preparing for Publication**

RA. Arzu CEVIK  
RA. Omer KEMIKSIZ

## **Secretary**

RA. Hasan Basri KANSIZOGLU

## **Technical Assistants**

Asst. Prof. Ramazan YILMAZ  
RA. Baris CUKURBAS

## **Contact**

Bartın University Faculty of Education  
74100 BARTIN – TURKEY  
e-mail: buepad@bartin.edu.tr  
Tel: +90 378 223 54 59

Bartın University Journal of Faculty of Education (BUJFED) is a international refereed journal that is published two times a year. The responsibility lies with the authors of papers.

**Kapak:** Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI – Öğr. Gör. Hüseyin UYSAL

## **Dizin / İndeks**

ULAKBİM Sosyal ve Beşeri Bilimler Veri Tabanı, EBSCOHOST, Index Copernicus, Proquest Education Journals Database, Modern Language Association, Citefactor, The Directory of Research Journal Indexing, Open Academic Journal Index, Ulrich's Periodicals Directory

**SEMPOZYUM BİLİM KURULU / SYMPOSIUM SCIENTIFIC COMMITTEE**

- Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. Ahmet SABAN (Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi)  
Prof. Dr. Ali AZAR (Bülent Ecevit Üniversitesi Ereğli Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. Ali Rıza AKDENİZ (Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. Asuman Seda SARACALOĞLU (Adnan Menderes Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Prof. Dr. Ayfer KOCABAŞ (Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi)  
Prof. Dr. B. Ünal İBRET (Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. Burhanettin DÖNMEZ (İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. Cemil ÖZTÜRK (Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi)  
Prof. Dr. Çetin SEMERCİ (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Prof. Dr. Cevat CELEP (Kocaeli Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. Firdevs KARAHAN (Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. Hayati AKYOL (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. İbrahim BİLGİN (Mustafa Kemal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. İsa KORKMAZ (Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi)  
Prof. Dr. M. Dursun ERDEM (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. Mehmet BAHAR (Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. Mehmet Engin DENİZ (Düzce Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. Mehmet GÜLTEKİN (Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Prof. Dr. Mehmet KÜÇÜK (R. Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. Mehmet KUTLU (Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. Mimar TÜRKKAHRAMAN (Akdeniz Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. Murat ALTUN (Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. Mustafa ERGÜN (Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Prof. Dr. Mustafa SAFRAN (Öğretmen Yetiştirme Grubu Yürütücüsü / Gazi Üniversitesi)  
Prof. Dr. Mustafa Volkan COŞKUN (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. Ramazan SEVER (Giresun Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Prof. Dr. Rifat ÇOLAK (Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. Salih ÇEPNİ (Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Prof. Dr. Sebahattin ARIBAŞ (Adıyaman Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. Sefer ADA (Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi)  
Prof. Dr. Selahattin TURAN (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dekanı)  
Prof. Dr. Selma YEL (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)  
Doç. Dr. Ali MEYDAN (Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Doç. Dr. Ayfer ŞAHİN (Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Doç. Dr. Bekir BULUÇ (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)  
Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN (Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Doç. Dr. Emre ÜNAL (Niğde Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Doç. Dr. Erol DURAN (Uşak Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Doç. Dr. Fatma Susar KIRMIZI (Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Doç. Dr. Kasım YILDIRIM (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Doç. Dr. Mehmet TURAN (Fırat Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Doç. Dr. Muammer YILMAZ (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Doç. Dr. Mustafa ULUSOY (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)  
Doç. Dr. Necati HIRÇA (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Doç. Dr. Nil DUBAN (Afyon Kocatepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ (Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi)

**Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi - Bartın University Journal of Faculty of Education**  
**XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (21-23 Mayıs 2015) Özel Sayısı**  
**Special Issue on XIV. International Participation Symposium of Primary School Teacher Education (May 21-23, 2015)**

Doç. Dr. Sabri SİDEKLİ (Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Doç. Dr. Turan TEMUR (Dumlupınar Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Yrd. Doç. Dr. Gülhiz PİLTEN (Necmettin Erbakan Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi)  
Yrd. Doç. Dr. Kemal KÖKSAL (Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi)  
Yrd. Doç. Dr. Oğuzhan KURU (Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Yrd. Doç. Dr. Yalçın BAY (Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi)  
Yrd. Doç. Dr. Yasemin KUŞDEMİR (Kırıkkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi)

**ÇAĞRILI KONUŞMACILAR / INVITED SPEAKERS**

Prof. Dr. Doug HARTMAN Michigan State University  
Dr. Jodene FINE Michigan State University  
Prof. Dr. Kamil ÖZERK Oslo University

**SEMPOZYUM DÜZENLEME KURULU / SYMPOSIUM ORGANIZING COMMITTEE**

Doç. Dr. Muammer YILMAZ (Düzenleme Kurulu Başkanı)  
Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK  
Yrd. Doç. Dr. Yılmaz KARA  
Yrd. Doç. Dr. F. Gizem KARAOĞLAN YILMAZ  
Yrd. Doç. Dr. Sedat BALYEMEZ  
Yrd. Doç. Dr. Süreyya GENÇ  
Yrd. Doç. Dr. Ayşegül TURAL  
Yrd. Doç. Dr. Harun ER  
Yrd. Doç. Dr. Umut SARAÇ  
Yrd. Doç. Dr. Özge GÜN  
Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK  
Yrd. Doç. Dr. Ayşe ELİÜŞÜK  
Yrd. Doç. Dr. Ayla ÇETİN DİNDAR  
Yrd. Doç. Dr. Burçin GÖKKURT  
Yrd. Doç. Dr. Cemal TOSUN  
Yrd. Doç. Dr. Fatma ÜNAL  
Yrd. Doç. Dr. Gülsün ŞAHAN  
Yrd. Doç. Dr. Neslihan USTA  
Yrd. Doç. Dr. Ramazan YILMAZ  
Yrd. Doç. Dr. Seçil Eda KARTAL  
Yrd. Doç. Dr. Sema SULAK  
Öğr. Gör. Hüseyin UYSAL  
Öğr. Gör. Övgü ÖZPARLAK  
Öğr. Gör. Reha SARIKAYA  
Arş. Gör. Ahmet Volkan YÜZÜAK  
Arş. Gör. Arzu ÇEVİK  
Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI  
Arş. Gör. Bekir GÜLER  
Arş. Gör. Davut GÜREL  
Arş. Gör. Eda AKDOĞDU  
Arş. Gör. Eda ÇÜRÜKVELİOĞLU  
Arş. Gör. Ensar AYDIN  
Arş. Gör. Fatih TAŞ  
Arş. Gör. Hasan Basri KANSIZOĞLU  
Arş. Gör. İbrahim ÇELİK  
Arş. Gör. Murat TEKİROĞLU

**Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi - Bartın University Journal of Faculty of Education**  
**XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (21-23 Mayıs 2015) Özel Sayısı**  
**Special Issue on XIV. International Participation Symposium of Primary School Teacher Education (May 21-23, 2015)**

Arş. Gör. Ömer KEMİKSİZ  
Arş. Gör. Tuğba UYGUN  
Arş. Gör. Yasemin BÜYÜKŞAHİN

**ÖNEMLİ TARİHLER/ IMPORTANT DATES**

Bildiri Özeti Son Gönderme Tarihi <i>01 Ekim 2014 - 10 Nisan 2015</i>	Abstract Submission <i>October 01, 2014 – April 10, 2015</i>
Kabul Edilen Bildirilerin İlanı <i>12 Nisan 2015</i>	Notification of Acceptance <i>April 12, 2015</i>
Erken Kayıt Son Tarih <i>17 Nisan 2015</i>	Early Registration Deadline <i>April 17, 2015</i>
Tam Metin Son Gönderme Tarihi <i>15 Haziran 2015</i>	Full Text Submission <i>June 15, 2015</i>
Sempozyuma Kayıt Son Tarih <i>16 Mayıs 2015</i>	Standard Registration Deadline <i>May 16, 2015</i>
Program İlanı <i>18 Mayıs 2015</i>	Notification of Programme <i>May 18, 2015</i>
Sempozyum Tarihi <i>21-23 Mayıs 2015</i>	Symposium <i>May 21-23, 2015</i>
Sempozyum Salonları <i>Bartın Üniversitesi Merkez Kampüsü</i> <i>BARTIN - TÜRKİYE</i>	Symposium Salons <i>The Main Campus of Bartın University</i> <i>BARTIN - TURKEY</i>

## SUNUŞ

Değerli Meslektaşlarım,

Bu yıl “**14. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu (USOS 2015)**” Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi ev sahipliğinde yapılmıştır.

Ülkemizde 1994 yılından bu yana çeşitli eğitim fakülteleri tarafından 13 kez düzenlenen, bilimsel niteliği, eğitsel değeri ve mesleki eğiticiliği yönüyle önemli bir saygınlığa ulaşan bu Sempozyumun 14.sünü **21-23 Mayıs 2015** tarihleri arasında Bartın’da yapmanın büyük gururunu ve heyecanını yaşadık.

Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi olarak öğretmen adaylarının öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği dil, zihinsel ve sosyal becerileri geliştirmeleri, eğitim biliminin çağdaş yaklaşım, yöntem ve tekniklerini özümsemeleri ve en önemlisi de 21. yüzyılın becerilerine sahip olmaları üzerinde önemle durmaktayız. Bu anlayışla düzenlediğimiz Sempozyumun amacı, Sınıf Öğretmenliği eğitimine yönelik bilimsel çalışma, uygulama ve deneyimleri paylaşmak, bu alanda çalışan akademisyen, öğretmen ve öğrencileri bir araya getirerek bilimsel ve sosyal etkileşimi üst düzeye çıkarmak, aralarında işbirliği ve eşgüdüm sağlamak, yeni bakış açıları ve çalışma alanları oluşturmaktır.

Sempozyumun bilimsel niteliğini arttırmak için yurt dışından ve yurt içinden alandaki en iyi bilim insanların sempozyuma katılımı sağlanmaya çalışılmıştır. Ayrıca sınıf öğretmenliğinin güncel sorunlarını ayrıntılı olarak tartışmak ve değerlendirmek için gerekli bilimsel ortamlar oluşturulmuştur. Bu kapsamda sempozyumda, davetli bildiriler, konferanslar, paneller, poster sunumları ve atölye çalışmalarına yer verilmiştir. Kısaca bilimsel ve sosyal etkileşimi zengin bir sempozyum gerçekleştirilmiştir. Sempozyum süresince alandaki güncel bilgiler paylaşılmış, tartışılmış, özgün ve yeni fikirlere ulaşılmış ve bu eğitimin tüm paydaşlarının bilgisine sunulmuştur.

Sempozyum sonunda katılımcılar tarafından gönderilen bildiri tam metinleri, yeniden hakem incelemesinden geçirilmiş ve olumlu olarak değerlendirilenler bu özel sayıda yayımlanmıştır.

Geleceğin öğretmenlerini yetiştirme açısından büyük önem taşıyan bu Sempozyuma bildiri, panel, konferans gibi sunumlarla veya dinleyici olarak katılan ve bize destek veren tüm katılımcılara, Fakültemiz adına teşekkür eder, çalışmalarınızda başarılar dilerim.

Saygılarımızla

**Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ**  
Bartın Üniversitesi  
Eğitim Fakültesi Dekanı

**İÇİNDEKİLER / CONTENTS**

---

<b>Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ - Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK - Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI</b> <b>Mobil Öğrenme Uygulamalarının Öğretmen Adaylarının Tablet Bilgisayar Kullanma Becerilerine Etkisi</b> <i>The Effect of Mobile Learning Applications Using Tablet Computer Skills of Candidates Teachers</i>	<b>1 - 10</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13193	
<b>Prof. Dr. Firdevs GÜNEŞ - Arş. Gör. Barış ÇUKURBAŞI - Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK</b> <b>Bilgi Teknolojisinden Beyin Teknolojisine: Mobil Öğrenme Projesinin Değerlendirilmesi</b> <i>Evaluation of the from Knowledge Technology to Brain Technology Mobile Learning Project</i>	<b>11 - 18</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13194	
<b>Doç. Dr. Hakan UŞAKLI</b> <b>Sınıf Öğretmeni Adaylarının İlkokul Öğrencilerine Sosyal Duygusal Öğrenme Becerilerini Tanıtmalarına İlişkin Görüşleri</b> <i>Opinions of Faculty Elementary School Teaching Students on Introducing of Social Emotional Learning to Primary School Students</i>	<b>19 - 31</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13195	
<b>Doç. Dr. Ayşe MENTİŞ TAŞ - Tuğba Cevriye ÖZKARAL</b> <b>Sosyal Bilgiler 4-5. Sınıf Programı ve Ders Kitaplarının Yer Temelli Eğitim Yaklaşımına Göre Değerlendirilmesi</b> <i>Evaluating the Social Studies Syllabus, and the Textbooks for Grades 4 and 5 According to the Place-Based Education Approach</i>	<b>32 - 43</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13196	
<b>Doç. Dr. Barış ÇAYCI – Filiz ALTUNKESER</b> <b>Öğretmen Adaylarının Yapılandırmacı Anlayışa Yönelik Tutumları İle Etkliliğine Yönelik Görüşleri</b> <i>Opinions for Efficiency and Attitudes towards Constructivist Approach of Teacher Candidates</i>	<b>44 - 61</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13197	
<b>Yrd. Doç. Dr. Soner DOĞAN - Hilal ÇALMAŞUR - Duran DEMİR</b> <b>Sınıf Öğretmenlerinin Liderlik Kavramına ve İlkokul Yöneticilerinden Bekledikleri Liderlik Davranışlarına İlişkin Görüşleri</b> <i>Classroom Teachers' Opinions on the Concept of Leadership and Leadership Behaviour They Expect from Primary School Administrators</i>	<b>62 – 73</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13198	
<b>Yrd. Doç. Dr. Hüseyin ANILAN – Gamze KAYACAN</b> <b>Sınıf Öğretmenlerinin Gözüyle Kaynaştırma Eğitimi Gerçeği</b> <i>The Reality of Inclusive Education through Classroom Teachers</i>	<b>74 - 90</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13199	
<b>Doç. Dr. Mehmet TURAN – Arş. Gör. Emir Feridun ÇALIŞKAN</b> <b>Organik Oyunlar ve Organik Oyun Alanları</b> <i>Organic Games and Organic Playgrounds</i>	<b>91 - 96</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13200	
<b>Doç. Dr. Muamber YILMAZ – Ali Murat DARICAN</b> <b>Okumaya Hazıroluşluğun İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıklarına İlişkin Tutumlarına Etkisi</b> <i>The Effects of Reading Readiness on Primary School 4th Grader's Attitudes about their Reading Habits</i>	<b>97 - 110</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD. 2015USOSOzelsayi13201	
<b>Yrd. Doç. Dr. Mustafa KALE – Serkan DEMİR</b> <b>Birleştirilmiş ve Bağımsız Sınıflarda Öğrenim Gören Öğrencilerin Toplumsal Değer Algılarının Karşılaştırılması</b> <i>The Comparison of Social Value Perceptions of Students in Combined and Individual Classes</i>	<b>111 - 118</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13202	

---

**İÇİNDEKİLER / CONTENTS**

---

<b>Doç. Dr. İjlal OCAK - Fatma GÜLEÇ ISLAK – Doç. Dr. Gürbüz OCAK</b> <b>İlkokul 4. Sınıf Fen Bilimleri Dersinde Kavram Karikatürü Kullanımının Akademik Başarıya Etkisi</b> <i>The Effect of Using Concept Cartoons on Students' Academic Achievement of the Primary 4th Grade Science Lessons</i>	<b>119 - 132</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13203	
<hr/>	
<b>Yrd. Doç. Dr. Ayşe Derya IŞIK – Doç. Dr. Gizem SAYGILI</b> <b>Yaratıcılığı Geliştirme Tekniklerinin Öğrenilmesinin Yaratıcı Düşünme Becerileri Üzerindeki Etkisi</b> <i>The Effect of Learning Creative Development Techniques on the Skills of Creative Thinking</i>	<b>133 - 139</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13204	
<hr/>	
<b>Muhammet Ali ÜLKÜDÜR - Serpil DUMAN – Doç. Dr. Ahmet BACANAK</b> <b>Sınıf Öğretmenlerinin Girişimcilik Becerilerinin Okul Müdürlerinin Çalışma Hayatı Üzerine Etkisi</b> <i>The Influence of Primary School Teachers' Entrepreneurship Skills on Their Headmasters' Working Life</i>	<b>140 - 151</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13205	
<hr/>	
<b>Doç. Dr. Osman SAMANCI - Ziya UÇAN</b> <b>Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyal Sorun Çözme Beceri Düzeylerinin İncelenmesi</b> <i>A Research on Classroom Teacher Candidate's Abilities About Solving Social Problems</i>	<b>152 - 162</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13206	
<hr/>	
<b>Arş. Gör. Perihan Gülce ÖZKAYA – Umut Can ATAŞ</b> <b>İlkokul Birinci Sınıf Öğrencileri: Öğretmenim Nasıl Yazıyorum?</b> <i>Primary School First Grade Students: Teacher, How Am I Writing?</i>	<b>163 - 169</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13207	
<hr/>	
<b>Doç. Dr. Nil DUBAN - Fatma GÜLEÇ ISLAK - Firdevs GÜLEÇ - Seda KONAK – Arzu ÖZTÜRK – Hatice TÜRKEÇ</b> <b>Fen Bilimleri Dersinde Sosyal Ağların Kullanımına İlişkin Öğretmen Görüşleri</b> <i>Teachers' Opinions about the Using of Social Network in Science Course</i>	<b>170 - 182</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13208	
<hr/>	
<b>Doç. Dr. Çavuş ŞAHİN – Serdar ARCAGÖK – Derya GİRGİN SARIDAŞ – Doç. Dr. Mehmet Kaan DEMİR</b> <b>Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sınıf Öğretmenliği Alan Sınavına Yönelik Görüşleri</b> <i>The Opinions of Prospective Classroom Teachers towards the Field Exam of Classroom Teaching</i>	<b>183 - 194</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13209	
<hr/>	
<b>Yrd. Doç. Dr. Perihan ŞARA - Ümran GÜNEY</b> <b>Sınıf ve Branş Öğretmenlerinin İletişim Becerileri Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi: Eşme İlçesi Örneği</b> <i>A Study of Primary and Secondary Teachers' Communicative Skill Levels in Terms of Various Factors: Sample Case Eşme</i>	<b>195 - 205</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13210	
<hr/>	
<b>Doç. Dr. Murat AŞICI - Başak İNCE - Semra AKYOL</b> <b>Fen ve Teknoloji Dersinde Bir Öğretim Materyali Olarak Bilgilendirici Kitapların Kullanımı: İlkokul 4. Sınıf Örneği</b> <i>Using Informative Books as A Teaching Material at Science Lessons: The Case of Elementary 4th Grade</i>	<b>206 - 222</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13211	
<hr/>	
<b>Doç. Dr. Muammer YILMAZ – Songül AKLAR</b> <b>Planlı Yazma ve Değerlendirme Modelinin İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Kompozisyon Yazma Becerilerine Etkisi</b> <i>The Effect of Planned Writing and Evaluation Model on Enhancing 5th Grade Students' Composition Writing Skills</i>	<b>223 – 234</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13212	
<hr/>	
<b>Berat DEMİRTAŞ - Yahya OĞUZ – Doç. Dr. Lütfi ÜREDİ – Doç. Dr. Sait AKBAŞLI</b> <b>Yapılandırmacı Öğrenme Ortamları Değerlendirmesi</b> <i>Constructivist Learning Environment Assessment</i>	<b>235 – 245</b>
Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13213	

---



**İÇİNDEKİLER / CONTENTS**

---

<b>Öğrt. Gör. Esra SEVER - Doç Dr. Aysel MEMİŞ – Semra SEVER</b> <b>Pertev Naili Boratav'ın Zaman Zaman İçinde Masal Kitabının Değerler Açısından İncelenmesi</b> <i>Investigating Pertev Naili Boratav's Fairytale Book of "Zaman Zaman İçinde" in Respect of Values</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13214	<b>246 – 263</b>
<b>Doç. Dr. Mehmet TURAN – Öğrt. Gör. Diyaddin ALP – Arş. Gör. Esat YILDIRIM – Turan TURAN – Erol ERDEM – İbrahim CELAYİR – Selçuk KÜPÇÜ – Kübra BABACAN</b> <b>Okuma Uzmanlığına İlişkin Sınıf Öğretmenlerinin Görüşleri</b> <i>Opinions of Class Teachers about Reading Expertise</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2018USOSOzelsayi13215	<b>264 – 275</b>
<b>Doç. Dr. Muammer YILMAZ – Yadigar ÇAKIR</b> <b>İlköğretim İkinci Kademedeki (6–7. Sınıf) Öğretmen ve Öğrencilerin Bitişik Eğik Yazıya İlişkin Görüşleri</b> <i>Opinions of the Primary Second Stage (6th and 7th Class) Teachers and Students Related to Cursive Italic Handwriting</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13216	<b>276 – 297</b>
<b>Nazan ÖZTÜRK</b> <b>Saygı Değerine İlişkin Öğrenci Görüşleri</b> <i>Students Opinions about Respect Value</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13217	<b>298 – 305</b>
<b>Yrd. Doç. Dr. Süleyman Erkam SULAK – Arş. Gör. Arzu ÇEVİK – Yasemin SÖNMEZ</b> <b>Sınıf Öğretmenlerinin Hikâye Yazma Becerilerinin İncelenmesi</b> <i>Examining the Story Writing Skills of Preservice Primary Teachers</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13218	<b>306 – 317</b>
<b>Arş. Gör. Berfu KIZILASLAN TUNÇER – Gülcan ERDEN</b> <b>Boşluk Doldurma Testlerinin İlkokul 4. Sınıf Öğrencilerinin Okuduğunu Anlama Düzeylerini Belirlemede Kullanılabilirliği</b> <i>The Utility of Cloze Tests for Primary School 4th Grade Students' Reading Comprehension Level</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13219	<b>318 – 324</b>
<b>Murat ÇAVUŞOĞLU – Doç. Dr. Nuriye SEMERCİ</b> <b>Anne Babaların BİLSEM'e Devam Eden Özel Yetenekli Çocuklarına İlişkin Görüşleri (Bartın İli Örneği)</b> <i>The Opinions of the Parents about Their Children with Special Talents Attending in the Centre of Science and Art (Sample of Bartın Province)</i> Doi: 10.14686/BUFEFAD.2015USOSOzelsayi13220	<b>325 – 335</b>

---

Doi: 10.14686/BUFEAD.2015USOS0zelsayi13202

## Birleştirilmiş ve Bağımsız Sınıflarda Öğrenim Gören Öğrencilerin Toplumsal Değer Algılarının Karşılaştırılması\*

Mustafa KALE, Yrd. Doç. Dr., Gazi Üniversitesi, Gazi Eğitim Fakültesi, mkale@gazi.edu.tr

Serkan DEMİR, Doktora Öğrencisi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, serkandemirgazi@gmail.com

**Öz:** Genel amacı, birleştirilmiş ve bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değer algılarını incelemek ve farklı değişkenler açısından karşılaştırmak olan bu araştırma tarama modelinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın evrenini Ankara İli, Akyurt, Çubuk, Kalecik, ilçeleri ilkököl 3. ve 4. sınıflarda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini bu ilçelerdeki bağımsız ve birleştirilmiş sınıflara sahip ilkokullar arasından random olarak seçilen toplamda 738 öğrenci oluşturmaktadır. Bakaç (2013) tarafından geliştirilen ölçek pilot uygulama sonrası veri toplanmasında kullanılmıştır. Veriler standart sapma, aritmetik ortalama ve Mann Whitney U testi hesaplanarak analiz edilmiştir. Yapılan analiz sonuçlarına göre; bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek toplumsal değer algısına sahip oldukları söylenebilir. Ayrıca bağımsız ve birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değer algıları arasında bağımsız sınıflar lehine anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Sınıf seviyelerine göre toplumsal değer algılarına bakıldığında ise 3. ve 4. sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değer algıları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

**Anahtar Kelimeler:** İlkokul, Toplumsal Değerler, Birleştirilmiş Sınıflar

## The Comparison of Social Value Perceptions of Students in Combined and Individual Classes

**Abstract:** The overall aim is to examine the social value perceptions of students in combined and independent class and to compare combined and independent class in terms of different variables. The population of the study are the 3<sup>rd</sup> and 4<sup>th</sup> primary school students from Akyurt, Çubuk and Kalecik districts in Ankara Province. The sample of the study consists of 738 students, randomly chosen from primary schools which have independent and combined classes. A scale developed by Bakaç (2013) was used to obtain the data after pilot scheme. Standard deviation, mean and Mann Whitney U test were used in order to get data. The results of the analyses show that students in individual classes have higher perception of social value than students in combined classes have. Also, a significant difference was found between students in individual classes and students in combined classes in terms of social value perceptions, favouring students in individual classes. When the social values perceptions were examined according to the class grade, no significant difference was found between students of 3<sup>rd</sup> and 4<sup>th</sup> grade in terms of social value perceptions.

**Key Words:** Primary schools, social values, combined classes

\*Bu makale, 21 – 23 Mayıs 2015 tarihinde Bartın’da düzenlenen XIV. Uluslararası Katılımlı Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Sempozyumu’nda sunulan sözlü bildiriden üretilmiştir.

## 1.GİRİŞ

Toplumlar sanayi, tarım, eğitim, bilim, sağlık ve teknoloji alanlarında yaşanan gelişmelerden büyük ölçüde etkilenmektedir. Bu gelişmeler toplumlara olumlu yönde etkileyebildiği gibi, olumsuz yönde de etkileyebilmektedir. Bu değişimlerin en çok hissedildiği alanlardan biri de değerlerdir. Her toplum kendine has değerler üretir ve bu değerleri yeni nesillere aktararak devamlılığı sağlar.

Değer, bir şeyin önemini belirlemeye yarayan soyut ölçü, bir şeyin değdiği karşılık, kıymet olarak tanımlanır (TDK, 2015). Birey veya grubun tercihleriyle benimsenen, davranışlarını oluşturan inançlara değerler denir (Turan ve Aktan, 2008). Kavram olarak değer, bir sosyal grup veya toplumun kendi varlık, birlik, işleyiş ve devamını sağlamak ve sürdürmek için üyelerinin çoğu tarafından doğru ve gerekli oldukları kabul edilen ortak düşünce, amaç, temel ahlaki ilke ve inançlar olarak tanımlanmaktadır (Özguven, 1999, 367).

Toplumsal değerler ise, bireylerin neyin doğru neyin yanlış, neyin güzel neyin çirkin, neyin iyi neyin kötü, neyin adil olduğu konusunda genel yargılara varma olanağı sunan ölçütlerdir (Güven, 1999). Bireylerin değerleri kazanmaya başladıkları ilk yer aile ortamıdır. Günümüzde ebeveynlerin çalışıyor olması nedeniyle çocuklar erken yaşlarda okul ile tanışmaktadır. Günün büyük bir kısmını anne babasından ayrı geçiren çocuklar toplumsal değerleri tam olarak edinmemekte ayrıca ebeveynlerinin yoğun ve stresli bir çalışma hayatı içinde olması, onlara toplumsal değerler açısından olumsuz deneyimler yaşatabilmektedir. Bu anlamda toplumsal değerlerin kazanımında okullara önemli görevler düşmektedir. Okullara düşen toplumsal görev, öğrencilere içinde bulunduğu toplumun kültürünü, değerlerini aktararak sosyalleşmesini ve toplumun devamlılığını sağlamak; bireysel görev ise, bireyi çağın gereklerine göre bilgi, beceri ve teknoloji ile donatılmış şekilde yetiştirmektir (Akbaş, 2004).

Okul öncesi eğitim almayan bireyler, zorunlu eğitimin ilk basamağı olan ilkokullarda okulla tanışmakta olup, bu anlamda değer kazanımında ilkokullar önemli bir yere sahiptir.

Türkiye’de ilkokullarda birleştirilmiş ve bağımsız sınıflarda tam gün ve ikili öğretim (sabahçı-öğlenci) şeklinde eğitim verilmektedir. Birleştirilerek bir derslikte tek öğretmen tarafından okutulan birden fazla sınıfa birleştirilmiş sınıf (MEB, 2014); birden fazla sınıfın birleştirilerek bir grup oluşturmak suretiyle, bir öğretmen tarafından yetiştirilmesine ise “Birleştirilmiş Sınıf Öğretimi” denir (Köksal, 2002, 1). Dünyada ve Türkiye’de uzunca bir geçmişi olan birleştirilmiş sınıflarda öğretim uygulaması, az da olsa gelişmiş ülkelerde ve yaygın olarak da gelişmekte olan ülkelerde ve bu ülkelerin özellikle kırsal bölgelerinde yaygın olarak uygulanmaktadır (Bilir, 2008). Öğrenci ve öğretmen sayısının azlığı ve derslik sayısının yetersizliği birleştirilmiş sınıfla öğretim yapılmasının en önemli sebebidir (Erdem, 2008; Köksal, 2002). Bağımsız sınıfı, aynı yaş grubundaki öğrencilerin eğitim gördüğü sınıf olarak tanımlayabiliriz. Milli Eğitim Bakanlığının 2011–2012 eğitim öğretim yılı verilerine göre; 10.413 ilköğretim okulunda 305.201 öğrenci birleştirilmiş sınıf uygulamasına göre; 21.695 ilköğretim okulunda 10.674.100 öğrenci ise bağımsız sınıf uygulamasına göre eğitim görmektedir. Buna göre Türkiye’deki ilköğretim okullarının yaklaşık %35’i birleştirilmiş sınıf içeren okullardır (MEB, 2012).

Birleştirilmiş sınıfların bağımsız sınıflara göre olumlu yanlarının yanında olumsuz yanları da vardır. Birleştirilmiş sınıfların olumlu yönleri; öğretmen kaynağının etkili şekilde kullanımı, daha çok yerleşim yerine okul yapabileceği imkânının doğması, birden fazla sınıfın birleştirilmesi, farklı yaş, deneyim ve bilgiye sahip öğrencilerin aynı derslikte bulunmasıyla birbirlerinden öğrenmelerine ve yardımlaşmalarına fırsat tanınmasıdır (Köksal, 2002). Yine öğrencilerin bağımsız çalışma alışkanlıklarının gelişmesi, farklı yaş grupları arasındaki durumların ortak etik ilkeler çerçevesinde sorumluluk bilincini ve işbirliğini geliştirmesi, öğrencilerin birbirlerine

yardım konusunda olumlu tutum geliştirmeleri; birleştirilmiş sınıfların olumlu yönleridir (Unesco, 1989).

Birleştirilmiş sınıfların olumsuz yönleri ise; öğretmenin görev yetki ve sorumluluklarının artması, öğretmenin derse hazırlanmak için harcadığı enerji ve zamanın artması, ilköğretim programındaki hedeflerin tümüne ulaşmada güçlük yaşanması olarak belirtilebilir (Köksal, 2002). Müfredatın düzenlenmesinin zor olması, sınıf düzeni ve öğrenme öğretme süreçlerinin zor olması, sınıf kombinasyon problemi, öğretmenin rol algısı problemi, mevcut öğretmen eğitim programından kaynaklanan problemler, öğrencilerin davranışsal problemleri de birleştirilmiş sınıfların diğer olumsuz yönleridir (Unesco, 1989).

Değerlerin aktarımı özellikle eğitim kurumlarının başlıca görevleri arasındadır. Okullar bu görevleri yerine getirirken bu işin sorumluluğunu ve en önemli kısmını öğretmenler gerçekleştirmektedir. Öğretmenlerin sözel ve davranışsal faaliyetleri okul içinde ve dışında öğrenciler tarafından gözlemlenmekte ve öğrenciler için örnek oluşturmaktadır. Benzer şekilde okullarda bulunan yaşça ve sınıfça büyük öğrenciler de diğerlerine örnek teşkil etmektedir. Birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrenciler hem kendi yaş grupları ile hem kendilerinden daha büyük ya da daha küçük öğrenciler ile aynı ortamı paylaşmaktadır. Farklı yaş grubundaki öğrencilerin birleştirilmiş sınıflarda pek çok şeyi paylaştıkları birbirlerinden pek çok şeyi öğrendikleri görülmektedir. Değer eğitime ilişkin bağımsız sınıflarla ilgili pek çok araştırma bulunmasına rağmen (Deveci ve Ay 2009; Şimşek, 2012; Neslitürk ve Deniz, 2014) birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrencilere yönelik değerlerle ilgili araştırmaya rastlanmamıştır. Değer eğitiminin birleştirilmiş sınıflarda başarıya ulaşım ulaşımadığı, birleştirilmiş sınıflara nazaran bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin değer algılarının ne düzeyde olduğu bilinmemektedir. Ayrıca değerler eğitime birleştirilmiş sınıf uygulamalarının bir katkı sağlayıp sağlamadığı da merak konusudur.

Bu temel noktalardan hareketle araştırmanın genel amacı, birleştirilmiş ve bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değer algılarını incelemek ve farklı değişkenler açısından karşılaştırmaktır.

Bu genel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıtlar aranacaktır:

- 1- Bağımsız sınıflarda ve birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değerlere yönelik olumlu ve olumsuz algıları ne düzeydedir?
- 2- Birleştirilmiş ve bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değerlere yönelik algıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?
- 3- Birleştirilmiş ve bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değerlere yönelik algıları arasında sınıf düzeyine göre anlamlı bir fark var mıdır?

## 2.YÖNTEM

Genel amacı, birleştirilmiş ve bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değer algılarını incelemek ve farklı değişkenler açısından karşılaştırmak olan bu araştırma betimsel tarama modelindedir. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2012). Araştırmanın evrenini Ankara İli, Akyurt, Çubuk, Kalecik, ilçeleri ilkököl 3. ve 4. sınıflarda öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise belirtilen bu ilçelerdeki bağımsız sınıflara sahip ilkökuller arasından random olarak seçilen okullardaki 3. ve 4. Sınıf öğrencileri ile birleştirilmiş sınıflara sahip okullar arasından random olarak seçilenlerdeki öğrenciler olmak üzere toplam 738 öğrenci oluşturmaktadır.

Araştırma verileri, Bakaç (2013) tarafından geliştirilen ve beş dereceli Likert ölçek kullanılarak toplanmıştır. Ölçek kullanım izni alınmıştır. Bakaç'ın geliştirdiği ölçek 23 maddeden oluşmakta olup; Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,86'dır. Ölçek 2 faktörden oluşmaktadır. Faktör 1 "Toplumsal Değerlere Yönelik Olumlu Algılar" faktörü; "1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19" maddelerinden, faktör 2 "Toplumsal Değerlere Yönelik Olumsuz Algılar" faktörü "20, 21, 22, 23" maddelerinden oluşmaktadır. Maddelerin faktör yük değerleri .387 ile .734 arasında değişmektedir. Ölçek toplam varyansın % 36'sını açıklamaktadır.

Ölçeğin güvenilirlik ve geçerliğini test etmek için 100 öğrenciye "Toplumsal Değer Algılama Ölçeği" uygulanıp pilot çalışma yapılmıştır. Uygulama sonrası ölçekten bazı maddeler çıkarılmış ve yapılan analizler sonucunda Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,804 olarak bulunmuştur. Maddelerin faktör yük değerlerinin ise .328 ile .616 arasında değiştiği; ölçeğin toplam varyansın % 47,7'sini açıkladığı görülmüştür. Ölçek 2 faktörden oluşmaktadır. Faktör 1 "Toplumsal Değerlere Yönelik Olumlu Algılar" faktörü; "1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10," maddelerinden, faktör 2 "Toplumsal Değerlere Yönelik Olumsuz Algılar" faktörü "11, 12, 13, 14" maddelerinden ve 14 madde olarak ölçeğe son şekli verilmiştir. Cevapların işlenmesi sürecinde pozitif yönlü ifadeler "tamamen katılıyorum" seçeneğinden "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğine doğru 4'ten 1'e doğru sınıflandırılmış; negatif yönlü maddeler için de "tamamen katılıyorum" seçeneğinden "kesinlikle katılmıyorum" seçeneğine doğru 1'den 4'e biçiminde; "Kararsızım" seçeneği ise 0 biçiminde puanlanmıştır.

Veriler, son şekli verilen ölçme aracı kullanılarak, araştırma örnekleme alınan okullarda bizzat araştırmacı tarafından uygulanarak toplanmıştır. Araştırmada verilerin analizinde; 1. soruya ilişkin verilere istatistikî işlemlerden standart sapma ve aritmetik ortalama (*M*), 2. ve 3. sorulara ilişkin verilere ise Mann Whitney U testi kullanılmıştır.

### 3. BULGULAR

#### 3.1. Bağımsız sınıflarda ve birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değerlere yönelik olumlu ve olumsuz algıları ne düzeydedir?

Bağımsız sınıflarda ve birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değerlere yönelik olumlu ve olumsuz algılarının ne düzeyde olduğunu belirlemek için bu sınıflara ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır.

**Tablo 1: Birleştirilmiş ve Bağımsız Sınıflara İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Sonuçları**

	Aritmetik Ortalama <i>M</i>	Standart Sapma <i>S</i>
Birleştirilmiş Sınıf Olumlu Maddeler	3, 09	0, 84
Bağımsız Sınıf Olumlu Maddeler	3, 38	0, 73
Birleştirilmiş Sınıf Olumsuz Maddeler	1, 91	0, 95
Bağımsız Sınıf Olumsuz Maddeler	1, 75	0, 79

Birleştirilmiş ve bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değerlere ilişkin algı düzeyleri olumlu maddelere ait aritmetik ortalamalara bakıldığında bağımsız sınıfların aritmetik ortalamasının ( $M=3.38$ ) birleştirilmiş sınıflara göre ( $M=3.09$ ) daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 1). Bu sonuçlara göre bağımsız sınıfların toplumsal değer algılarının daha iyi olduğu söylenebilir. Ölçekte bulunan olumlu maddeler; "Aile bizi kötü insanlardan ve kötü durumlardan korur, hem beden hem ruh sağlığımızı korumalıyız, bilimle yakından ilgilenen toplumların geleceği daha aydınlıktır, sonunda zararlı çıkan biz olsak bile dürüstlükten ayrılmamalıyız, herkes sorumluluklarının bilincinde olmalıdır, mutlu günlerde de dayanışma içinde olmamız gerekir, insanların arkasından konuşmamalıyız, insan önce kendi

dürüst olmalı ki karşısındaki de dürüst olsun, insanlar diğer canlılara karşı daha duyarlı olmalıdır, çalışkan insanlar vatanına ve milletine daha yararlı olurlar” şeklindedir. Standart sapmalara bakıldığında bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin ( $S=.73$ ), birleştirilmiş sınıflarda öğrenim görenlerden ( $S=.84$ ) daha homojen bir yapıya sahip olduğu görülmektedir. Bu durum bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin olumlu maddelere ilişkin verdikleri cevapların benzer olduğunu yani birbirlerine daha yakın görüş belirttiklerini göstermektedir.

Birleştirilmiş ve bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değerlere ilişkin olumsuz maddelere ait algı düzeyleri, aritmetik ortalamalara bakıldığında bağımsız sınıfların aritmetik ortalamasının ( $M=1.75$ ) birleştirilmiş sınıflara göre ( $M=1.91$ ) daha düşük olduğu görülmektedir (Tablo 1). Bu sonuçlara göre bağımsız sınıfların toplumsal değer algılarının daha iyi olduğu söylenebilir. Ölçekte bulunan olumsuz maddeler; “İstediklerimizi elde etmek için her zaman dürüst davranmayabiliriz, bilim ile sadece bilim adamları uğraşmalıdır, insanların birbirine duyarlı olması işleri zorlaştırır, karşımızdaki insanlar dürüst değilse biz de dürüst davranmayabiliriz” şeklinde dört maddeden oluşmaktadır. Bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin olumsuz maddelere verdiği cevapların aritmetik ortalaması, birleştirilmiş sınıflarda öğrenim görenlere göre daha düşük olduğundan toplumsal değerlere yönelik algıları daha olumlu diyebiliriz. Bağımsız sınıfların standart sapmasının ( $S=.79$ ) birleştirilmiş sınıfların standart sapmasına ( $S=.95$ ) göre daha düşük olması olumlu maddelerde olduğu gibi bağımsız sınıflardaki öğrencilerin daha homojen cevaplar verdiğini göstermektedir (Tablo 1).

### 3.2. Birleştirilmiş ve bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değerlere yönelik algıları arasında anlamlı bir fark var mıdır?

**Tablo 2: Birleştirilmiş ve Bağımsız Sınıflara İlişkin Mann-Whitney U Testi Analizi Sonuçları.**

Grup	N	SıraOrtalaması	SıraToplamı	U	p
Birleştirilmiş sınıflar	97	319,1	30957	26 204	0,012
Bağımsız sınıflar	641	377,1	241735		

Tablo 2 incelendiğinde, Mann-Whitney U testi sonucunda, bağımsız ve birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin değer algıları arasında ( $U=26 204$ ;  $p=0,012$ ;  $p<0,05$ ) istatistiki olarak anlamlı fark bulunmuştur. Sıra ortalamalarına bakıldığında bağımsız sınıfların daha yüksek toplumsal değer algısına sahip oldukları görülmektedir. Bağımsız sınıfların Sıra Ortalama değerleri birleştirilmiş sınıflardan daha yüksek olduğu için, bağımsız sınıfların daha olumlu toplumsal değer algıları olduğu söylenebilir.

### 3.3. Birleştirilmiş ve bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değerlere yönelik algıları arasında sınıf düzeyine göre anlamlı bir fark var mıdır?

**Tablo 3: Sınıf Seviyesine İlişkin Mann-Whitney U Testi Analizi Sonuçları**

Grup	N	SıraOrtalaması	SıraToplamı	U	p
3. Sınıf	380	369,1	140 271	67 400	0,93
4. sınıf	356	367,8	130 946		

Tablo 3 incelendiğinde, Mann-Whitney U testi sonucunda, 3. ve 4. sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin değer algıları arasında ( $U=67 400$ ;  $p=0,93$ ;  $p>0,05$ ) istatistiki olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Her iki sınıf düzeyindeki öğrencilerin benzer değer algılarına sahip oldukları söylenebilir.

#### 4.SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Toplumsal değerler toplumda her zaman önem verilen, ilkokullarda özellikle hayat bilgisi ve sosyal bilgiler derslerinde ele alınan konulardır. Bununla birlikte okul içinde öğrenciler; öğretmenlerinin ve diğer öğrencilerin davranışlarını örnek almakta günlük hayatta duyduklarını ve gördüklerini sergilemektedir. Bu anlamda toplumsal değerler sadece kitaplardan değil insanlardan da öğrenilmektedir.

Birleştirilmiş ve bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değer algılarını incelemek ve farklı değişkenler açısından karşılaştırmayı amaçlayan bu araştırmada; bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrencilere göre daha yüksek toplumsal değer algısına sahip oldukları söylenebilir. Ayrıca bağımsız sınıflarda ve birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değer algıları arasında bağımsız sınıflar lehine anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur. Benzer biçimde Saraçoğlu vd. (2012) yaptıkları araştırmada birleştirilmiş sınıflardaki öğrencilerin başarılarının bağımsız sınıflardaki öğrencilerden düşük olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Deniz (2003) yaptığı araştırmada; köy ve kent öğrencilerinin yarıdan fazlasının bir kardeşinin olduğu, iki ve daha fazla kardeşe sahip olma oranının ise köy öğrencilerinde daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrenciler genelde köy okullarında öğrenim görmekte ve bu öğrencilerin kardeş sayılarının şehirlerde bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilere göre daha fazla olduğu düşünüldüğünde, birleştirilmiş sınıflardaki öğrencilere tanınan imkânlar daha kısıtlı olabilir ve bu durum bu öğrencilerin değer algılarının daha düşük çıkmasına sebep olmuş olabilir. Saraçoğlu vd. (2012) yaptıkları araştırmada; birey sayısı ile başarı puanlarının değişimi incelendiğinde, birey sayısı 4 olan aileler ile birey sayısı 6 ve üzerinde olan aileler arasında birey sayısı düşük olan aileler lehine anlamlı bir farklılık olduğunun tespit edilmesi bu görüşü destekler niteliktedir.

Bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin okullarının öğrenci nüfusunun fazla olması, farklı yaş gruplarıyla aynı sınıfta ders görme şansları olmasa bile teneffüslerde farklı yaş grupları ile aynı ortamda bulunmaları toplumsal değerlerinin daha yüksek çıkmasında önemli bir etken olabilir. Diğer taraftan birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin daha az öğrenciyle okulu paylaşmaları, onların toplumsal değer algı düzeyinin gelişimine çok fazla katkı sağlamıyor olabilir.

Bağımsız sınıflar ile birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin sınıf seviyelerine göre toplumsal değer algılarına bakıldığında ise 3. sınıflarda ve 4. sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değer algıları arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Benzer şekilde, Saraçoğlu vd. (2012) tarafından yapılan birleştirilmiş ve bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin bilimsel süreç beceri düzeylerinin karşılaştırıldığı çalışmada, öğrencilerin bilimsel süreç becerileri testi puanları incelendiğinde tüm gruplar için sınıf düzeyi farklılığını öğrencilerin bilimsel süreç becerileri testi puanlarını etkilemediği tespit edilmiştir.

Birleştirilmiş ve bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değer algılarının karşılaştırıldığı bu araştırmada, ölçüklerin uygulanması sırasında birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin ölçme aracını daha geç sürede doldurdıkları gözlemlenmiştir. Bu durumun öğrencilerin okuma ve anlamada güçlükler yaşadıklarından olabileceği düşünülmektedir. Nitekim Kaya ve Taşdemirci'nin (2005) yapmış oldukları çalışmada ilk okuma yazma öğretimi esnasında, özellikle birleştirilmiş sınıflı ilköğretim okullarında farklı öğrenme hızları olan öğrencilerle yeteri kadar ilgilenilmediği; ailelerin okuma yazma öğretimiyle ilgili olarak öğretmenle işbirliği yapmadıkları, öğrencinin öğretmen ve veli arasında ikilemde kaldığı; öğrencilerin yanlış öğrenmeler yüzünden geç ve güç öğrendikleri sonucuna ulaşıldığı görülmektedir. Birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrencilere yönelik

toplumsal değer algılarının tespitinde dinleme, konuşma ve yazma, gibi farklı öğrenme alanlarının ele alındığı farklı ölçme araçları kullanılarak araştırmalar yapılması önerilmektedir.

Ayrıca bu çalışmada birleştirilmiş ve bağımsız sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değer algıları, demografik bilgiler açısından incelenmemiştir. Şimşek (2012) bağımsız sınıflara yönelik yapmış olduğu çalışmada ilköğretim öğrencilerinin bireysellik ve dayanışma ile ilgili tutumları cinsiyete, öğrencilerin devam ettiği sınıf düzeyine, anne ve baba eğitim durumuna göre, öğrenci ailelerinin sosyo-ekonomik düzeyine göre anlamlı sayılabilecek bir farklılık ortaya koymadığı sonucuna ulaşmıştır. Bununla birlikte kız çocuklarının bireysellik ve dayanışma değerine ilişkin tutumları, erkek öğrencilere göre daha olumlu olduğunu, öğrenci ailelerinin sosyo ekonomik düzeyinde artma oldukça bireysellik ve dayanışma değerine ilişkin tutumun, diğerlerine göre daha olumlu olduğunu belirtmiştir. Aynı şekilde öğrenci anne ve babalarının eğitim düzeyi arttıkça da tutumun olumlulaştığı sonucuna ulaştığı görülmektedir. Gömleksiz ve Cüro (2011) ise yapmış oldukları çalışmada sosyo-ekonomik düzeyi iyi olan okullarda öğrenim gören 7. sınıf öğrencilerinin vatanseverliğe ilişkin tutumlarının, alt sosyo-ekonomik düzeydeki okul öğrencilerinden daha yüksek olduğu görülmüştür. Ailenin gelir düzeyi yükseldikçe öğrencilerin vatanseverliğe ilişkin tutumları olumlu yönde geliştiği, kız öğrencilerin vatanseverliğe yönelik tutumlarının erkek öğrencilerin tutumlarına göre daha olumlu olduğu sonucuna ulaşıldığı görülmüştür.

Toplumsal değerlere yönelik yapılan çalışmalar incelendiğinde birleştirilmiş sınıfların demografik faktörler açısından değerlendirilmesine yönelik çalışmalara rastlanmamıştır. Bu nedenle birleştirilmiş ve bağımsız sınıfların birlikte ele alındığı toplumsal değer algılarının demografik faktörler açısından ele alındığı çalışmaların yapılması önerilmektedir.

Birleştirilmiş sınıflarda öğrenim gören öğrencilerin toplumsal değer algılarının artırılması için Milli Eğitim Bakanlığı tarafından sadece değerlerin ele alındığı içeriğinde uygulamalı etkinliklerin yer aldığı bir kitap hazırlanması önerilmektedir.

Birleştirilmiş ve bağımsız sınıfların bir arada olduğu ve toplumsal değerlerin paylaşıldığı kardeş okul projelerinin yapılması önerilmektedir.

#### KAYNAKLAR

- Akbaş, O. (2004). *Türk Milli Eğitim Sisteminin Duyuşsal Amaçlarının (değerlerinin) İlköğretim II. Kademedeki Gerçekleşme Derecesinin Değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Bakaç, E. (2013). Toplumsal Değerlere Yönelik Algı Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*. 2(4), 303-309.
- Bilir, A. (2008). Birleştirilmiş Sınıflı Köy İlköğretim Okullarında Öğretmen ve Öğretim Gerçeği. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*. 41( 2), 1-22.
- Deniz, K. (2003). Yazılı Anlatım Becerileri Bakımından Köy ve Kent Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Durumu. *Türk Bilimi Araştırmaları Dergisi*. 13, 233-255.
- Deveci, H. ve Ay, S., T. (2009). İlköğretim Öğrencilerinin Günlüklerine Göre Günlük Yaşamda Değerler. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 2 (6), 167-181.
- Erdem, A. R. (2008). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. Ankara: Anı Yayıncılık.



- Gömlüksiz, M., N. ve Cüro, E. (2011). Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programında Yer Alan Değerlere İlişkin Öğrenci Tutumlarının Değerlendirilmesi. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*. 8 (1 ), 95-134.
- Güven, H., S. (1999). *Toplumbilim*. Bursa: Ezgi Kitabevi Yayınları.
- Karasar, N. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Kaya, K. ve Taşdemirci, E. (2005). Birleştirilmiş Sınıflar ile Bağımsız Sınıflarda İlk Okuma Yazma Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların Karşılaştırmalı İncelemesi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*. 19(2), 1-26.
- Köksal, K. (2002). *Birleştirilmiş sınıflarda öğretim*. Ankara: Pegem Akademi Yayıncılık.
- MEB. (2012). Birleştirilmiş Sınıflar Haftalık Ders Programları.  
[http://tegm.meb.gov.tr/meb\\_iys\\_dosyalar/2012\\_10/11110255\\_birlestirilmis\\_snflar\\_haf\\_ders\\_prg.pdf](http://tegm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2012_10/11110255_birlestirilmis_snflar_haf_ders_prg.pdf) (Erişim Tarihi: 2015, 05 Mayıs).
- MEB. (2014). *Milli Eğitim İstatistikleri. Örgün Eğitim 2013-2014*. Ankara: Milli Eğitim Bakanlığı.
- Neslitürk, S. ve Deniz, M., E. (2014). Anne Değerler Eğitimi Programının 5 - 6 Yaş Çocuklarının Sosyal Beceri Düzeylerine Etkisi. *Pegem Eğitim ve Öğretim Dergisi*. 4(4), 103-116
- Özgül, İ. E. (2000). *Psikolojik Testler*. Ankara: Pdrem Yayınları.
- Saraçoğlu, S., Büyük, U. vd. (2012). Birleştirilmiş ve Bağımsız Sınıflarda Öğrenim Gören İlköğretim Öğrencilerinin Bilimsel Süreç Beceri Düzeyleri. *Türk Fen Eğitim Dergisi*. 9(1), 84-100.
- Şimşek, N. (2012). Değişen Toplumda Değerler ve Eğitimi: Bireysellik ve Dayanışma. *Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*. 11(4), 1358-1386.
- Turan, S. ve Aktan, D. (2008). Okul Hayatında Var Olan ve Olması Düşünülen Sosyal Değerler. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi Bahar*. 6(2), 227-259.
- TDK. (2015). Türk Dil Kurumu Sözlüğü.  
[www.tdk.gov.tr/index.php?option=com\\_yanlis%26view%3Dyanlis%26kelimez%3D101+&cd=1&hl=tr&ct=clnk&gl=tr](http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_yanlis%26view%3Dyanlis%26kelimez%3D101+&cd=1&hl=tr&ct=clnk&gl=tr) (Erişim Tarihi: 2015, 05 Mayıs).
- UNESCO. (1989). *Multigrade Teaching in Single Teacher Primary Schools*. Principal Regional Office for Asia and the Pacific. Bangkok.